

Προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού

ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ – ΠΡΟΩΘΟΝΤΑΣ
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

«Τα παιδιά μιλάνε για τη βία!»

Ημέρες διαλόγου: «Για ένα δημοκρατικό και συμμετοχικό σχολείο»

Συνεργασία με τη Βουλή των Εφήβων 2015

Η οπτική παιδιών και εφήβων για την κρίση

Συναντώντας εφήβους απομακρυσμένων περιοχών

Έκφραση και παραστατικές τέχνες

Έρευνα και κουίζ μέσω διαδικτύου

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΦΟΡΕΙΣ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ, ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Οι ενέργειες για την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού αποτέλεσαν από το 2003, που ο Συνήγορος του Πολίτη ανέλαβε και την ειδική αρμοδιότητα προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού («Συνήγορος του Παιδιού»), ένα πεδίο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος και πολύπλευρης δραστηριοποίησης της Αρχής. Κατά τη διάρκεια του 2015 ο Συνήγορος έλαβε σημαντικό αριθμό πρωτοβουλιών για να βρεθεί κοντά στα παιδιά και τα θέματα που τα απασχολούν, αλλά και για να συνδράμει στη διατύπωση θεσμικών προτάσεων για τα ζητήματα που αναδεικνύονται κατά προτεραιότητα στην κοινωνική ζωή της χώρας, όπως το προσφυγικό, η πρόληψη και καταπολέμηση της βίας και των διακρίσεων, η αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στις πλέον ευάλωτες οικογένειες, η ποινική μεταχείριση των ανηλίκων, η υποστήριξη της ισότιμης εκπαιδευτικής συμμετοχής των παιδιών με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των παιδιών Ρομά, η δημοκρατική λειτουργία του σχολείου, η ανάγκη εκσυγχρονισμού της παιδικής προστασίας και η ενίσχυση των υπηρεσιών και των δικτύων αλληλεγγύης για την υποστήριξη των παιδιών που με οποιονδήποτε τρόπο θυματοποιούνται. Ορισμένες από τις πρωτοβουλίες αυτές, καθώς και η επιλογή από τις διεθνείς δραστηριότητες του Συνηγόρου για τα δικαιώματα του παιδιού, παρουσιάζονται σε άλλα κεφάλαια της Έκθεσης.

Στην ιδιαίτερα δύσκολη σημερινή συγκυρία ο Συνήγορος δίνει μεγάλη σημασία στην ενίσχυση των δράσεων που καλλιεργούν στα παιδιά και στους εφήβους τη συνείδηση ενεργού πολίτη και τους προσφέρουν δυνατότητες επικοινωνίας, έκφρασης, δημιουργίας, πολιτιστικής και κοινωνικής συμμετοχής. Η επιμόρφωση και δημιουργία κινήτρων στους επαγγελματίες που έρχονται σε άμεση επαφή με τα παιδιά θεωρείται κρίσιμη, προκειμένου να είναι αποτελεσματικοί στην αποστολή τους αλλά και τα παιδιά να εμπνέονται από τη στάση και το παράδειγμά τους.

ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ – ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Εφαρμόζοντας στην πράξη το δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν τη γνώμη τους και να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες που τα αφορούν, ο Συνήγορος συναντά παιδιά και εφήβους, συζητά μαζί τους για τα θέματα που τα απασχολούν και τα ενημερώνει για τα δικαιώματά τους. Παράλληλα, αποκτά άμεση εικόνα για το πώς εφαρμόζονται τα δικαιώματα στην καθημερινή ζωή τους και αξιοποιεί τις απόψεις τους στον σχεδιασμό της δράσης του και στις προτάσεις του προς την Πολιτεία.

Το 2015 ο Συνήγορος, με την ειδική αρμοδιότητά του για τα δικαιώματα του παιδιού, πραγματοποίησε 72 συναντήσεις-συζητήσεις με μαθητές και μαθήτριες σε όλη την επικράτεια. Επισκέφθηκε σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης αλλά και χώρους φιλοξενίας, περίθαλψης και κράτησης παιδιών, υποδέχτηκε ομάδες μαθητών στα γραφεία του, επικοινωνήσε με σχολικές τάξεις μέσω skype (ιδίως με σχολεία απομακρυσμένων περιοχών) και συμμετείχε σε συναντήσεις διαβούλευσης με μαθητές.

Επιπλέον, κατά τη χρονιά αυτή δέχτηκε και απάντησε σε 71 ηλεκτρονικά μηνύματα που αφορούσαν παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων μέσω της φόρμας για ανηλίκους «Ρωτάω τον Συνήγορο» στον ιστοχώρο του, ενώ παράλληλα δέχτηκε εκατοντάδες κλήσεις στη δωρεάν τηλεφωνική του γραμμή για ζητήματα δικαιωμάτων του παιδιού.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ


«Τα παιδιά μιλάνε για τη βία!»

Να καταγραφεί η φωνή των παιδιών και των νέων σχετικά με το πώς η βία επηρεάζει τη ζωή τους και να ακουστεί στον δημόσιο διάλογο, στα μέσα ενημέρωσης και στα ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ήταν ο στόχος της φετινής δράσης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εφήβων Συμβούλων των Συνηγόρων του Παιδιού “Let’s Talk Young, Let’s Talk about Violence!” στην οποία συμμετείχαν ομάδες εφήβων από 11 χώρες. Κάθε ομάδα επέλεξε τη μορφή εκδήλωσης της βίας με την οποία επιθυμούσε να ασχοληθεί. Οι 15 έφηβοι της ελληνικής ομάδας (από 5 σχολεία της Αττικής) διάλεξαν το θέμα σχετικά με το πώς η βία προβάλλεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Έλαβαν μέρος σε 11 συναντήσεις με τον Συνήγορο, πήραν συνεντεύξεις από εμπειρογνώμονες και περαστικούς, και συμμετείχαν στη δημιουργία και το τελικό μοντάζ ενός εξάλεπτου βίντεο. Εκπρόσωποι των ομάδων από τις χώρες που συμμετείχαν στη δράση συναντήθηκαν για δύο μέρες στην Αθήνα, ανταλλάξαν απόψεις και εμπειρίες, παρουσίασαν τα βίντεό τους και συμμετείχαν σε δημιουργικές δραστηριότητες. Οι απόψεις των παιδιών λήφθηκαν υπόψη στη Δημόσια Δήλωση η οποία υιοθετήθηκε στο ετήσιο συνέδριο των ευρωπαίων Συνηγόρων του Παιδιού, όπου παρουσιάστηκε και το βίντεο στο οποίο ενσωματώθηκαν οι ταινίες όλων των χωρών (βλ. «Οι δραστηριότητες της χρονιάς»).



Ημέρες διαλόγου: «Για ένα δημοκρατικό και συμμετοχικό σχολείο»

Δύο ημέρες διαβούλευσης με μαθητές και μαθήτριες γυμνασίων και λυκείων διοργάνωσε φέτος ο Συνήγορος στη Θεσσαλονίκη (28.11.2015) και την Αθήνα (19.12.2015), σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής, Δυτικής Θεσσαλονίκης και Α΄ Αθήνας και τα Γραφεία Αγωγής Υγείας. Στις συναντήσεις αυτές οι μαθητές αντάλλαξαν εμπειρίες και απόψεις για τον σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή και την ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων. Στη συνέχεια οι μαθητές ανέλαβαν να προωθήσουν κείμενο «Βασικών αρχών δημοκρατικής λειτουργίας του σχολείου», που προέκυψε από τη σύνθεση των προτάσεών τους, προς συζήτηση, υιοθέτηση και εφαρμογή στα σχολεία τους. Στις «Ημέρες διαλόγου» έλαβαν μέρος 82 μαθητές από 42 σχολεία, ενώ τα συμπεράσματα παρακολούθησαν και εκπαιδευτικοί. Τα κείμενα που συντάχθηκαν από τις δύο συναντήσεις απεστάλησαν και στον Υπουργό Παιδείας.

Συνεργασία με τη Βουλή των Εφήβων 2015

Ο Συνήγορος συμμετείχε για δεύτερη φορά στις εργασίες της Βουλής των Εφήβων, επιχειρώντας να συνδέσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ιδρύματος της Βουλής με την ειδική αποστολή της Αρχής για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού και να κινητοποιήσει τους/τις έφηβους βουλευτές να συζητήσουν για θέματα που συνδέονται με τις ανάγκες και τις εμπειρίες τους . Ειδικότερα ο Συνήγορος συμμετείχε στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας της Κ' Συνόδου, προτείνοντας νέες τεχνικές για την ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των εφήβων, την κατανομή ευθυνών μεταξύ τους και το «ζωντάνεμα» της συζήτησης μέσω παραδειγμάτων από τα σχολεία τους. Παράλληλα, ανέλαβε την εισήγηση νομοθετικής πρότασης για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων στον χώρο του σχολείου, και τη σύνταξη σχετικής Αιτιολογικής Έκθεσης. Συμμετείχε, επίσης, στις 6 ομάδες διαβούλευσης και στη συνεδρίαση της επιτροπής νομοθετικού έργου, παρουσιάζοντας την ισχύουσα νομοθεσία, καταγράφοντας τις προτάσεις των εφήβων βουλευτών και ενσωματώνοντάς τες στο κείμενο που τέθηκε προς ψήφιση στην Ολομέλεια.

Η οπτική παιδιών και εφήβων για την κρίση


Η δημοσιοποίηση των ταινιών παιδιών από 8 περιοχές της Ευρώπης που δημιουργήθηκαν την προηγούμενη χρονιά στο πλαίσιο της δράσης «Η λιτότητα δαγκώνει: φωνές παιδιών» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (βλ. *Ετήσια Έκθεση 2014*, σ. 161) ήταν μία από τις φετινές δράσεις του Συνηγόρου. Ο Συνήγορος ανέλαβε τη μετάφραση και τον υποτιτλισμό των 32 ταινιών, εξέδωσε αφίσα, ενημερωτικό έντυπο, τη Δημόσια Δήλωση των ευρωπαϊκών Συνηγόρων «Παιδιά και λιτότητα» σε εκδοχή φιλική για παιδιά και δημοσιοποίησε διαδικτυακή ψηφοφορία με στόχο τη διάδοση της δράσης . Πραγματοποίησε, επίσης, δοκιμαστικές προβολές σε μαθητές δύο σχολείων, η αξιολόγηση των οποίων αξιοποιήθηκε για την επιλογή των 20 ταινιών που προβλήθηκαν στη συνέχεια στο ευρύ κοινό, στην Αθήνα (Ίδρυμα Κακογιάννης, 28.3.2015) και στη Θεσσαλονίκη (Village Cinemas, 9.5.2015) .

Στόχος των προβολών ήταν να αναδειχθεί δημόσια η οπτική των παιδιών στο θέμα της κρίσης, να ευαισθητοποιηθεί το κοινό και να αναζητηθούν προτάσεις για την καλύτερη προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.




Συναντώντας εφήβους απομακρυσμένων περιοχών

Ο Συνήγορος ανέπτυξε φέτος σε συνεργασία με τη θεατρική ομάδα “Grasshopper Youth” και τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών μια δράση με εφήβους που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές ή που βιώνουν την απομόνωση με διάφορους τρόπους.


Με τη συνδρομή εκπαιδευτικών, φορέων και οργανώσεων συγκρότησε μία ομάδα εφήβων, η οποία συναντήθηκε διαδικτυακά με μια θεατρική ομάδα μαθητών της Αθήνας. Μέσα από την ανταλλαγή μηνυμάτων τροφοδοτήθηκε η συγγραφή ενός πρωτότυπου θεατρικού έργου με τίτλο «Συναντήσεις στις άκρες του ορίζοντα» και διαμορφώθηκε μια συλλογική παράσταση, στην οποία αποτυπώνονται τα βιώματα, τα δικαιώματα και οι προβληματισμοί των εφήβων στις μέρες μας. Στην ομάδα του Συνηγόρου συμμετείχαν 16 μαθητές και μαθήτριες λυκείου από 11 νομούς.

Οι μαθητές ταξίδεψαν στην Αθήνα, παρακολούθησαν την παράσταση που παρουσιάστηκε στο πλαίσιο του 5ου Φεστιβάλ Εφηβικού Θεάτρου με θέμα «Περιφέρεια: Απομόνωση ή προοπτική;» γνώρισαν από κοντά τη θεατρική ομάδα της Αθήνας και αντάλλαξαν ιδέες για μελλοντικές δράσεις .


Έκφραση και παραστατικές τέχνες

Υποστηρίζοντας το δικαίωμα των παιδιών στην έκφραση, μέσα από την αξιοποίηση των παραστατικών τεχνών και σύγχρονων διαύλων επικοινωνίας, ο Συνήγορος παρακολούθησε σημαντικό αριθμό σχολικών προβολών και θεατρικών παραστάσεων, συμμετείχε σε μαθητικές ραδιοφωνικές εκπομπές  και επικοινωνήσε με μαθητές και μαθήτριες που είχαν αναλάβει τη σύνταξη εντύπων, τη δημιουργία βίντεο και ταινιών μικρού μήκους, την πραγματοποίηση τοιχογραφιών και άλλες συναφείς πρωτοβουλίες. Ο Συνήγορος συμμετείχε στο φεστιβάλ κινηματογράφου και νεανικής οπτικοακουστικής δημιουργίας “Camera zizania”, στο οποίο απονέμει εδώ και 9 χρόνια ειδικό βραβείο, και υποστήριξε θεατρικές παραστάσεις που είχαν ως θέμα τα δικαιώματα του παιδιού . Συμβάλλοντας μάλιστα στη διάδοση του έργου του πρωτεργάτη των δικαιωμάτων του παιδιού Γιάνους Κόρτσακ, και σε συνέχεια της περσινής του δράσης (βλ. *Ετήσια Έκθεση 2014*, σ. 162), συνεργάστηκε με το θέατρο Πόρτα στο πλαίσιο της παρουσίασης της παράστασης «Ποιος είναι ο Δόκτωρ Κόρτσακ;» σε εκπαιδευτικούς και παιδιά, στην Κοζάνη και την Αθήνα .

Έρευνα και κουίζ μέσω διαδικτύου

Μια μικρή διαδικτυακή έρευνα για μαθητές και μαθήτριες σχετικά με τον ρατσισμό στα σχολεία δημοσιοποίησε ο Συνήγορος, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη του Ρατσισμού και των Φυλετικών Διακρίσεων, και στόχο να καταγραφεί τι συμβαίνει στα σχολεία αλλά και να αποτελέσει έναυσμα για συζητήσεις και εκπαιδευτικές δράσεις κατά των διακρίσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 800 μαθητές, δημοσιοποιήθηκαν στον ιστοχώρο του Συνηγόρου, μαζί με τις προτάσεις των μαθητών για την καταπολέμηση των διακρίσεων στα σχολεία .



Αξιοποιώντας το διαδίκτυο για τη διάδοση των δικαιωμάτων του παιδιού και με αφορμή τη συμπλήρωση 26 χρόνων από

την υιοθέτηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στις 20 Νοεμβρίου (Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού) ο Συνήγορος δημιούργησε και δημοσιοποίησε ένα κουίζ με 26 δηλώσεις, για μικρούς και μεγάλους, με στόχο να κάνει περισσότερο γνωστή τη Σύμβαση σε παιδιά, γονείς και επαγγελματίες που δουλεύουν για και με τα παιδιά .


ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Ο Συνήγορος συνεργάστηκε και φέτος στενά με φορείς, υπηρεσίες και επαγγελματίες που εργάζονται με ή για τα παιδιά και συμμετείχε ενεργά σε ομάδες εργασίας και επιτροπές με στόχο την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, την αναμόρφωση της νομοθεσίας και την προώθηση μέτρων για την επιμόρφωση και την ενδυνάμωση των επαγγελματιών που εργάζονται με παιδιά. Συνολικά συμμετείχε σε 74 συναντήσεις εργασίας με εκπροσώπους φορέων εκπαίδευσης, πρόνοιας, δικαιοσύνης, τοπικής αυτοδιοίκησης, διεθνών οργανώσεων, ΜΚΟ κ.λπ.

Στελέχη της Αρχής συμμετείχαν σε 21 σεμινάρια που διοργανώθηκαν από σχολικούς συμβούλους και άλλες συμβουλευτικές υπηρεσίες, με θέματα όπως η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων του παιδιού, η σεξουαλική αγωγή στο σχολείο, η ασφαλής χρήση του διαδικτύου, η βία στην οικογένεια και στο σχολείο, η προαγωγή της ψυχικής υγείας, η παραβατικότητα των ανηλίκων, η επίλυση συγκρούσεων κ.λπ. Συμμετείχαν, επίσης, με ομιλίες σε 77 συνέδρια και ημερίδες.



Σε ορισμένες περιπτώσεις ο Συνήγορος είχε πολύπλευρες συνεργασίες αποβλέποντας στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε παιδιά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συνεργασία με υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων σχετικά με τη λειτουργία των παιδικών κατασκηνώσεων, που συνδυάστηκε με εκπαίδευση στελεχών και συναντήσεις με ομάδες παιδιών . Ο Συνήγορος συμμετείχε σε ομάδα εμπειρογνομητών για τον σχεδιασμό Πρωτοκόλλου και ψηφιοποιημένου εργαλείου καταγραφής περιστατικών κακοποίησης – παραμέλησης παιδιών, στο πλαίσιο προγράμματος του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού. Στελέχη της Αρχής συμμετείχαν και στην πανελλαδική εκπαίδευση 400 επαγγελματιών στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου και τη χρήση του Εθνικού Συστήματος Αναφοράς Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών. Συμμετείχε επίσης στο δίκτυο «Πλατφόρμα για την κοινωνική ένταξη νέων», που συστάθηκε με πρωτοβουλία του ΝΠΙΔ «Επάνοδος», συντονίζεται από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και αποβλέπει στην ανταλλαγή απόψεων και τον συντονισμό δράσεων των συναρμόδιων φορέων σχετικά με την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης νεαρών παραβατών .


Επίσης, ο Συνήγορος συνεργάστηκε και φέτος με το Γραφείο

της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, για τη διοργάνωση του 20ού Πανελληνίου Διαγωνισμού Μαθητικής Δημιουργίας με θέμα «Αν ήσουν εσύ στη θέση του Αζίζ...», στον οποίο συμμετείχαν μαθητές/τριες και ασυνόδευτοι πρόσφυγες μέσω ζωγραφικής, αφίσας, γραπτού κειμένου, βίντεο και ιστολογίου. Στόχος της δράσης είναι η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η δημιουργική έκφραση των απόψεων παιδιών και νέων για το προσφυγικό ζήτημα .

Όσον αφορά το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο Συνήγορος πραγματοποίησε συναντήσεις με τον Γενικό Γραμματέα Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, στις οποίες συζητήθηκε η προοπτική αναθεώρησης του προσχεδίου που είχε ανακοινωθεί τον Νοέμβριο του 2014 και εξειδίκευσής του, σε συνδυασμό με άλλα θεσμικά μέτρα, ώστε να αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο και να συμβάλει στη συστηματική κατοχύρωση και προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στη χώρα.


ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Ο Συνήγορος επισκέφθηκε φέτος 10 ιδρύματα / μονάδες παιδικής προστασίας, όπου συναντήθηκε με τη Διοίκηση, το προσωπικό και φιλοξενούμενα παιδιά. Σε συνέχεια της δημοσιοποίησης της ειδικής έκθεσης  για τα δικαιώματα των παιδιών που ζουν σε ιδρύματα, στην οποία συνοψίζονται οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις της Αρχής για το σύστημα παιδικής προστασίας και ιδρυματικής φροντίδας παιδιών στη χώρα μας, και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού, ο Συνήγορος διοργάνωσε δημόσια εκδήλωση όπου παρουσιάστηκε η ειδική έκθεση και συζητήθηκαν οι πρόσφατες εξελίξεις και η ανάγκη λήψης θεσμικών μέτρων στο πεδίο. Στην εκδήλωση συμμετείχαν 150 εκπρόσωποι φορέων της Πολιτείας, δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων παιδικής προστασίας και άλλοι επαγγελματίες  (βλ. «Οι δραστηριότητες της χρονιάς»).

Επιπλέον, ο Συνήγορος συνδιοργάνωσε με την Περιφέρεια Αττικής και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης ημερίδα με θέμα την αναδοχή ανηλίκων, στην οποία συζητήθηκαν τα αναγκαία νομοθετικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να εφαρμοστεί ευρύτερα ο θεσμός αυτός στη χώρα μας και να περιοριστεί η ιδρυματοποίηση των παιδιών .

Ο Συνήγορος ασχολήθηκε και με το ζήτημα της ιδιωτικής ζωής των παιδιών που διαβιούν σε ιδρύματα, και ειδικότερα με την προστασία της εικόνας παιδιών στα ΜΜΕ. Σε παρεμβάσεις του σε συγκεκριμένα περιστατικά επισήμανε για άλλη μία φορά ότι η φωτογράφιση / βιντεοσκόπηση ή η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων που ταυτοποιούν τα φιλοξενούμενα παιδιά παραβιάζει τη νομοθεσία αλλά και τη δημοσιογραφική δεοντολογία.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Σημαντικό μέρος της διαμεσολαβητικής παρέμβασης αλλά και της προαγωγικής δράσης του Συνηγόρου αφορά την εκπαίδευση και τα δικαιώματα του παιδιού στον χώρο του σχολείου. Επιστέγασμα της πολύχρονης εμπειρίας της Αρχής αποτελούν οι προτάσεις προς το Υπουργείο Παιδείας (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις») σχετικά με τη δημοκρατική διοίκηση και την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων, την εκπαίδευση των μαθητών στα δικαιώματα, τις σχολικές δραστηριότητες, την υποστήριξη των μαθητών και γενικότερα την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας και των διακρίσεων στον χώρο του σχολείου 


Ειδικότερα, οι προτάσεις του Συνηγόρου αφορούν, μεταξύ άλλων, τους σχολικούς κανονισμούς, την επικοινωνία μεταξύ μαθητών – εκπαιδευτικών, τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων, τη σχολική πειθαρχία, τη λειτουργία της ευέλικτης ζώνης, την προστασία των μαθητών από οικογενειακή βία και παραμέληση, τη δικτύωση των σχολείων με τις τοπικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας και κοινωνικής πρόνοιας.

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ, ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ


Πέραν των παρεμβάσεων σε εξατομικευμένες περιπτώσεις συνδεδεμένων ή ασυνδεδετων παιδιών, ο Συνήγορος πραγματοποίησε σειρά επισκέψεων και αυτοψιών σε χώρους φιλοξενίας προσφύγων και σε χώρους κράτησης (π.χ. Λέσβο, Παράνεστι Δράμας, Ελαιώνα, Γαλάτσι, Ειδομένη) με στόχο τη διερεύνηση της παρουσίας ή μη ανηλίκων στους χώρους αυτούς, αλλά και των συνθηκών διαβίωσής τους.

Στη συνέχεια ζήτησε από τα συναρμόδια υπουργεία τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τους πληθυσμούς αυτούς, ώστε να αποτρέπεται κατά το δυνατό η ταλαιπωρία τους κατά τη διάρκεια παραμονής τους σε ελληνικό έδαφος και να διασφαλίζεται το συντομότερο δυνατό και με τον καλύτερο τρόπο η σωματική και ψυχική τους ακεραιότητα.


Ενδεικτικές παρεμβάσεις και προτάσεις της Αρχής αναφέρονται σε άλλα κεφάλαια αυτής της Έκθεσης (βλ. «Προσφυγικό ζήτημα και μετανάστευση» και «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»). Ο Συνήγορος διαμεσολάβησε και προς το Υπουργείο Υγείας, προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής ιατροφαρμακευτική κάλυψη στους χώρους φιλοξενίας και καλύτερη συνεργασία των νοσηλευτικών ιδρυμάτων (διασφάλιση άμεσης πρόσβασης σε εμβολιασμό και εξέταση ασυνδεδετων ανηλίκων, δωρεάν νοσηλεία προσφυγικών πληθυσμών που παραπέμπονται από χώρους φιλοξενίας, άμεση ανταπόκριση ΕΚΑΒ σε κλήσεις από τους χώρους φιλοξενίας κ.λπ.).

Η προστασία και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των παιδιών που μετακινούνται σε αναζήτηση ασφαλούς προορισμού απασχόλησε φέτος και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού, στο οποίο συμμετέχει ενεργά ο Συνήγορος. Σε συνέχεια της Δημόσιας Θέσης του 2013 «Τα παιδιά που μετακινούνται πρέπει πρώτα από όλα να αντιμετωπίζονται ως παιδιά», η Γενική Συνέλευση του Δικτύου υιοθέτησε Δημόσια Δήλωση, στην οποία τονίζεται εκ νέου η επείγουσα ανάγκη για ανάληψη άμεσης δράσης από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των παιδιών που μετακινούνται και να μην εκτίθενται σε επιπλέον βίαιες συμπεριφορές, ενώ αναζητούν προστασία στην Ευρώπη. Οι ευρωπαίοι Συνήγοροι του Παιδιού απηύθυναν επίσης έκκληση για συνεργασία και δράση ώστε να σταματήσουν οι επανειλημμένες ανθρωπίνες τραγωδίες στη Μεσόγειο, επισημαίνοντας ότι οι εθνικές κυβερνήσεις, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Διεθνής Κοινότητα πρέπει να ανταποκριθούν προληπτικά και να επανεξετάσουν τη διεθνή και την εξωτερική πολιτική τους, προκειμένου να αξιολογήσουν και να αποτρέψουν τη μαζική φυγή των ανθρώπων, μεταξύ των οποίων και των παιδιών 

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

Ο Συνήγορος έχει ασχοληθεί εκτενώς με την παρουσία των παιδιών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την προστασία της προσωπικότητας, της τιμής και της υπόληψής τους από αυθαίρετες ή παράνομες επεμβάσεις στην ιδιωτική τους ζωή. Με αφορμή τις προεκλογικές περιόδους Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2015, έστειλε επιστολή προς τους επικεφαλής των κομμάτων που εκπροσωπούσαν στη Βουλή των Ελλήνων και στο Ευρωκοινοβούλιο και προς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, με την οποία πρότεινε να υπάρξει διακομματική συμφωνία ώστε να αποφεύγεται η φωτογράφιση και μαγνητοσκόπηση των πολιτικών με παιδιά, καθώς και η εμφάνιση και συμμετοχή των παιδιών σε πολιτικά μηνύματα, διαφημίσεις, αφίσες, προεκλογικές ομιλίες και εκδηλώσεις. Η Αρχή θεωρεί ότι η φροντίδα για το παιδί και τα δικαιώματά του, η οποία οφείλει, μεταξύ άλλων, να συγκαταλέγεται στις πολιτικές προτεραιότητες, δεν συμπίπτει με τη δημόσια χρήση της εικόνας του, η οποία θα πρέπει να οριοθετείται 

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

Ο Συνήγορος ασχολήθηκε και φέτος με το φαινόμενο της σχολικής βίας και του εκφοβισμού ανάμεσα σε μαθητές, μέσω των υποθέσεων στις οποίες διαμεσολάβησε (βλ. «Εκπαίδευση»), όσο και μέσα από τις συζητήσεις του με μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς σε σχολεία, στην τηλεφωνική του γραμμή και ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω της ιστοσελίδας «Ρωτάω τον Συνήγορο». Την 6η Μαρτίου, Ημέρα κατά της Βίας στο Σχολείο, μέσω δελτίου τύπου  επισήμανε ότι είναι αναγκαίο να επαναπροσδιορισθεί ο δημόσιος λόγος σχετικά με τον εκφοβισμό

και να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον δημοκρατικό και τον κοινοτικό χαρακτήρα του σχολείου, το οποίο μέσα από διαδικασίες συμμετοχής και διαλόγου μπορεί να καλλιεργήσει συλλογικές άμυνες απέναντι στη σχολική βία αλλά και την ανασφάλεια που προκαλούνται από τη συχνότατη διόγκωση και διαστρέβλωση του φαινομένου από τα ΜΜΕ. Παράλληλα ο Συνήγορος, στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, διατύπωσε τις απόψεις του, οι οποίες ελήφθησαν υπόψη στην τροποποίηση της προτεινόμενης διάταξης (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»).

Με αφορμή την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2015-2016, η Αρχή παρενέβη δημόσια εκ νέου τονίζοντας ότι οι υπερβολικές δημόσιες αναφορές στα ΜΜΕ ωθούν τους γονείς να προσφεύγουν σε ποινικούς ή άλλους ελεγκτικούς μηχανισμούς, ενώ το φαινόμενο αυτό απαιτεί ειδική παιδαγωγική αντιμετώπιση με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων.

Διατύπωσε ακόμη προτάσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των περιστατικών στα σχολεία. Οι παρεμβάσεις και οι προτάσεις του Συνηγόρου σχετικά με βία στο σχολείο αναρτώνται στην ειδική σελίδα του ιστοχώρου του.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Το ζήτημα του σεβασμού της προσωπικότητας των ανηλίκων κατά τη διάρκεια αστυνομικών ενεργειών έθεσε εκ νέου ο Συνήγορος μέσω εγγράφων αλλά και σε συναντήσεις με την ηγεσία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της ΕΛΑΣ.

Η Αρχή ζήτησε την έκδοση σαφών οδηγιών, ώστε να διασφαλιστούν η ενημέρωση του συλληφθέντος ή προσαγόμενου ανηλίκου με απλό και σαφή τρόπο για τα δικαιώματά του, η αποφυγή της δέσμευσης με χειροπέδες, η διευκόλυνση τηλεφωνικής επικοινωνίας με οικείους, η άμεση διασφάλιση συμπαράστασης από κηδεμόνες και δικηγόρο, και η αποφυγή κάθε μορφής βίας ή εκφοβισμού. Ο Συνήγορος επισήμανε, επίσης, την ανάγκη συντονισμού και συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων ώστε να δίνεται προτεραιότητα στην προστασία των αλλοδαπών παιδιών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας με παράνομη διαμονή στη χώρα και να αποτρέπεται η δευτερογενής θυματοποίησή τους, εξαιτίας τραυματικών διαδικασιών, όπως η σύλληψη για παράνομη διαμονή και η απέλαση του θύματος που κατήγγειλε τη σε βάρος του βία.

Σε ό,τι αφορά την παρέμβαση της αστυνομίας σε σχολεία, τονίστηκε ότι στην περίπτωση σοβαρών προβλημάτων η παρέμβαση πρέπει να γίνεται εκτός των χώρων του σχολείου και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις δικαιολογείται εντός αυτών. Η Αρχή ενημερώθηκε σχετικά με την ανάληψη δράσεων εκ μέρους της ΕΛΑΣ για την προστασία ανηλίκων και την προώθηση οδηγιών

και διαταγών σχετικά με τη μεταχείριση ανηλίκων από τις αστυνομικές αρχές. Ωστόσο, ο Συνήγορος εξακολουθεί να παρακολουθεί το ζήτημα αυτό, καθώς σε καμία από τις περιπτώσεις καταγγελίας καταχρηστικών ή/και παράνομων συμπεριφορών αστυνομικών οργάνων σε βάρος ανηλίκων που έχει χειριστεί μέχρι σήμερα, η πειθαρχική έρευνα της ΕΛΑΣ δεν κατέληξε σε διαπίστωση οποιουδήποτε σφάλματος αστυνομικού, και παράλληλα συνεχίζει να δέχεται συναφείς σοβαρές καταγγελίες.

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr

Το σύμβολο [] μέσα στο κείμενο παραπέμπει σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2015) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.